

**Utbildningsinspektion i Cederbergsskolan,
förskoleklass och grundskola årskurs 1–9,
Valsjöbyns skola och Laxsjö skola,
förskoleklass och grundskola
årskurs 1–6**

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolorna	2
Sammanfattande bedömning	3
Bedömning av resultaten	4
Bedömning av genomförandet	6
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Cederbergsskolan, Valsjöbyns skola och Laxsjö skola den 5–8 februari 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Krokoms kommun och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolorna intervjuades rektorerna, representanter för den undervisande personalen, specialpedagogen, elever och föräldrar med barn i framför allt årskurserna 2, 6 och 9. Inspektörerna besökte förskoleklassen samt även lektioner i årskurserna 1–9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Cederbergsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	17
Förskoleklass	11
Grundskola	171
Obligatorisk särskola	2

Valsjöbyns skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	1
Grundskola	11

Laxsjö skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	15
Förskoleklass	5
Grundskola	25

Cederbergsskolan ligger i Föllinge samhälle, cirka 60 km norr om Östersund. Skolan ligger i Föllinge skolområde och är mottagande skola för de 7–9-elever, som kommer från Valsjöbyns skola och Laxsjö skola. Vid skolan bedrivs skolbarnsomsorg, förskoleklass samt grundskola från år 1 till årskurs 9. Skolan består av en huvudbyggnad, där verksamheten för årskurserna 1–6 bedrivs i en ny tillbyggnad och verksamheten för årskurserna 7–9 i den äldre delen av skolan. I nära anslutning finns en idrottshall och en mindre simhall. I en tredje byggnad finns en trivsamt matsal samt en undervisningslokal för hem- och konsumentkunskap och en lektionssal som mestadels används för språkundervisning. I en fjärde byggnad inryms en lokal för musik- och bildundervisning. Lokalen används dock uteslutande för musikundervisning och bildundervisningen har flyttats till ett närliggande kök. Förskoleklassen och skolbarnsomsorgen delar på lokaler i matsalsbyggnadens källarvåning.

Valsjöbyns skola ligger 130 km nordväst om Östersund nära norska gränsen. Skolan är inrymd i ett nyligen renoverat äldre trähus i tre plan. Lokalerna är rymliga, ljusa och inbjudande. I källarvåningen finns skolans kök och matsal. Elever i årskurserna 1–6 undervisas huvudsakligen i samma klassrum. En elev i förskoleklassen har sin verksamhet växelvís i köket och i klassrummet. Skolan har ingen idrottssal, men utnyttjar ibland ett av de större rummen för inomhusidrott. Mestadels bedrivs dock idrottsundervisningen utomhus. Valsjöbyn har cirka 100 invånare.

Laxsjö skola är skolområdets andra F–6-skola och ligger cirka 90 km norr om Östersund. Skolbyggnaden är från 1950-talet och har ett visst renoveringsbehov. Byggnaden är ändå funktionell och har delvis snyggats upp. En ändamåls-

enlig idrottshall finns inrymd i samma hus och används flitigt även för rastaktiviteter. I ett mindre gårdshus inryms förskoleverksamheten.

Gemensamt för alla tre skolorna är att de har fått ta del av kommunens satsning på "Framtidens klassrum", vilket innebär att skolorna i Valsjöbyn och Laxsjö har var sitt klassrum utrustat med avancerad datorutrustning med storbildsprojektor och anläggning för surroundljud. Cederbergsskolan har två sådana klassrum.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Cederbergsskolan, Valsjöbyns skola och Laxsjö skola samt av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att skolorna i Föllinge skolområde överlag når resultat som ligger i nivå med riket. Dock framträder stora skillnader mellan pojkars och flickors resultat, liksom även låga resultat på nationella prov för årskurs 9 i matematik. Skolan bör analysera orsakerna till detta och vidta åtgärder. Skolorna erbjuder överlag en trygg miljö för sina elever, men vid områdets 7–9-skola råder ibland ett hårt språkbruk och det visar sig att kränkningar har förekommit. Därför har skolan också intensifierat sitt värdegrundsarbete. I de mindre skolorna uttrycker föräldrar och elever stort förtroende för skolornas sätt att arbeta med normer och värden.

I alla tre skolorna finns tillgång till "Framtidens klassrum", vilket i hög grad har bidragit till att skapa bättre kunskap om och fördjupade kontakter inom Sverige, med Europa och övriga världen. Utrustningen bidrar också till att undervisningsmaterialet kan vara ständigt aktuellt och inspirerande.

Skolorna behöver arbeta för att skapa en röd tråd i hela verksamheten från förskoleklass till årskurs 9. Skolorna bör underlätta elevernas övergång från de lägre till de högre årskurserna samt i högre grad individanpassa verksamheten i årskurserna 7–9. Här bör man också arbeta för att undervisningen i olika ämnesområden i högre grad samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Inspektörerna kan konstatera att man inom Föllinge skolområde har hunnit långt i sina diskussioner om den individuella utvecklingsplanen och bedömer att alla tre skolorna är på god väg att hitta fungerande system. För eleverna i framför allt årskurserna 7–9 är dock den individuella utvecklingsplanen i dagsläget mer av en lägesbeskrivning än ett framåtsyftande dokument. Inspektörerna bedömer också att Cederbergsskolan bör förbättra och tydliggöra arbetet med särskilda stödinsatser framför allt för elever i årskurserna 7–9.

Rektorererna är väl förtrogna med verksamheterna. Inspektörerna bedömer dock att den interna kommunikationen bör förbättras vid Cederbergsskolan, både mellan rektorn och arbetslagen samt även mellan de båda arbetslagen.

Skolorna bör arbeta för att utveckla sitt kvalitetsarbete. I arbetsplanen bör målen formuleras så att de på ett bättre sätt kan utvärderas och analyseras. De åtgärder som skolorna kommer fram till skall vidtas bör också ligga till grund för en revidering av skolans arbetsplan för kommande år. Kopplingen till de nationella målen bör också framgå tydligare. Skolorna bör även arbeta för att göra personalen mer delaktig i framtagandet av kvalitetsredovisningen samt arbeta för att den blir känd bland elever och föräldrar.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Alla elever i behov av särskilt stöd har inte utarbetade åtgärdsprogram (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolornas dokumentation och uppföljning av elevernas kunskapsresultat i alla ämnen bör förbättras.
- Analysen av orsakerna till de könsrelaterade skillnaderna i resultat bör förbättras vid Cederbergsskolan.
- Cederbergsskolan bör utveckla sitt påbörjade värdegrundsarbete med speciellt fokus på årskurserna 7–9.
- Skolorna bör arbeta för att skapa en röd tråd i undervisningen från förskoleklass till årskurs 9 och därmed underlätta för eleverna övergången från de lägre till de högre årskurserna.
- Cederbergsskolan bör förbättra och tydliggöra sitt arbete med särskilda stödinsatser speciellt för eleverna i årskurserna 7–9.
- Cederbergsskolan bör arbeta för att utveckla de individuella utvecklingsplanerna för elever i årskurserna 7–9.
- Skolorna bör arbeta för att skapa forum både inom och utanför skolområdet för gemensamma diskussioner om bedömning och betygssättning.
- Skolorna bör utveckla sitt kvalitetsarbete och sin kvalitetsredovisning samt arbeta för att göra redovisningen känd bland personal, elever och föräldrar.
- Skolorna bör arbeta för att förbättra den interna kommunikationen och förtydliga ansvarsfördelningen mellan skolledning och arbetslag.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

I de tidigare årskurserna följs elevernas kunskapsutveckling upp med hjälp av läsutvecklingsscheman och nationella ämnesprov i årskurs 5. Stor vikt läggs vid läsinläring på skolorna och det är personalens uppfattning att så gott som alla elever lär sig att läsa under de första skolåren. Lärarna har också en god uppfattning om elevernas kunskapsutveckling i engelska, svenska och matematik. På grund av det låga elevantalet finns stora möjligheter för lärarna att noggrant följa och utvärdera elevernas kunskapsutveckling, framför allt vid de mindre skolorna. I skolområdets kvalitetsredovisning framgår att flertalet elever når målen för årskurs 5 i svenska, matematik och engelska. I intervjuer menar lärare och skolledning att flertalet elever också når målen i övriga ämnen. Inspektörerna bedömer dock att elevernas kunskapsutveckling i de övriga ämnena bör följas upp på ett mer systematiserat sätt.

Tabell 1: Resultatmått för elever i årskurs 9

	Cederbergsskolan		Kommunen		Riket	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Genomsnittligt meritvärde	199,4	202,5	205,1	205,8	206,3	206,8
- Flickor	228,9	211,4	212,0	215,2	217,3	218,3
- Pojkar	189,7	193,6	198,5	196,8	195,8	195,7
Andel elever som nått målen i alla ämnen	73,9	86,1	83,9	84,2	75,5	76,0
Andel (i procent) behöriga till nationellt program	91,3	91,7	94,6	92,1	89,2	89,5

Källa: Skolverkets statistik

Tabell 1 visar att eleverna i Cederbergsskolan i genomsnitt når meritvärden som de senaste två åren ligger något lägre än för kommunen och även för riket. Flickornas meritvärden ligger dock markant högre än genomsnittet för Krokomms kommun och för riket. Pojkarnas ligger följaktligen lägre. Detta faktum bör föranleda en grundligare analys av orsakerna till de könsrelaterade skillnaderna i resultat. Inspektörerna konstaterar att andelen elever som är behöriga till nationellt program i gymnasieskolan är lägre än för kommunen, men högre än för riket i stort.

Tabell 2: Nationella ämnesprov skolår 9, 2005–2006

	Cederbergsskolan		Kommunen		Riket	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i Svenska	100	89	95	97	95	96
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i Matematik	86	74	87	86	95	88
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i Engelska	87	94	95	97	96	96

Källa: Skolverkets statistik

Nationella ämnesprov genomförs i årskurs 9. Av tabell 2 framgår att alla elever år 2005 uppnådde minst betyget godkänt i proven i svenska, men att resultaten försämrats år 2006. Andelen elever som uppnått minst resultatet godkänt på proven i matematik år 2006 är markant lägre än för kommunen och riket. Även detta är resultat som skolan bör uppmärksamma och analysera orsakerna till. I engelska var andelen som minst uppnått godkänt betyg betydligt högre år 2006 jämfört med året dessförinnan och ligger nu i nivå med både kommun- och riksgenomsnittet.

Normer och värden

Värdegrundarbete bedrivs i skolorna med hjälp av en utarbetad metod ”kamratskapsarbete” enligt Helle Hoibys modell. Arbetet bedrivs systematiskt i de tre skolorna och syftar till att kartlägga elevernas individuella erfarenheter av trivsel

och trygghet på sina respektive skolor. Klassmöten hålls varje vecka för att gemensamt ta upp problem och glädjeämnen under den gångna veckan.

Även om det överlag är så att elever känner sig trygga och trivs i sina skolor framkommer i intervjuer att det har förekommit fall av kränkande behandling vid Cederbergsskolan och att språkbruket ibland kan vara hårt. Därför har också värdegrundsarbetet intensifierats vid skolan och framför allt i årskurserna 7–9. I Valsjöbyns skola framhålls speciellt vikten av att skapa och bibehålla goda relationer med varandra eftersom där finns så få elever. Därför ägnas också mycket tid åt lagövningar och teambuilding. Elever i Valsjöbyns och Laxsjö skolor och deras föräldrar uttrycker i intervjuer stor uppskattning av och förtroende för skolornas sätt att förebygga och hantera kränkande behandling.

Inspektörerna vill påpeka att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Skolan är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan för verksamheten. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling. Vid behov skall skolan utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling.

Den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Vid inspektionstillfället fanns en utarbetad handlingsplan för likabehandling vid de tre skolorna. Inspektörerna vill dock påminna om författningarnas krav på att planen skall vara anpassad till respektive verksamhet samt att den årligen skall följas upp och utvärderas. Dessutom skall barn och elever finnas med i arbetet.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Pedagogisk verksamhet

Den undervisande personalen är organiserad i arbetslag. Vid Cederbergsskolan finns ett arbetslag för förskoleklassen och årskurserna 1–6 samt ett för årskurserna 7–9. Eleverna i de lägre åldrarna är indelade i åldersblandade klasser; förskoleklassen dock för sig, årskurserna 1–2 i en grupp, 3–4 i en annan och 5–6 i en tredje grupp. Årskurserna 7–9 är organiserade i åldershomogena klasser.

Hela personalen har en gemensam morgonträff varje vecka och arbetslagen träffas var för sig en eftermiddag per vecka. Ibland används också den tiden för gemensamma träffar och pedagogiska diskussioner.

I Valsjöbyns skola består det enda arbetslaget av en heltidsanställd och en halvtidsanställd lärare samt en barnskötare som också fungerar som kokerska, vaktmästare och lokalvårdare. Rektorn besöker skolan några tillfällen per månad och i övrigt är flexibiliteten stor när det gäller tider för möten och pedagogiska diskussioner. I Laxsjö skola finns också ett arbetslag bestående av skolans alla lärare och personal inom skolbarnsomsorgen. Laget består av två enheter, en riktad mot förskoleklassen och årskurserna 1–3 samt ett mot årskurserna 4–6.

Verksamheten för elever i de lägre åldrarna på de olika skolorna bedrivs i form av lagarbete kring eleverna. Det är vanligt med ämnesövergripande temaarbeten och samarbete mellan lärare. Vid Cederbergsskolan betonas närheten till naturen och skolan arbetar för att använda den omgivande naturen som klassrum när så är möjligt. Skolan har också under ett antal år haft en utpräglad naturprofil. I alla tre skolorna finns tillgång till "Framtidens klassrum", vilket i hög grad har bidragit till att skapa bättre kunskap om och fördjupade kontakter med Sverige, Europa och övriga världen. Utrustningen bidrar också till att undervisningsmaterialet kan vara ständigt aktuellt och inspirerande. Inspektörerna fick se prov på ett antal lektioner med stimulerande innehåll för eleverna. I Valsjöbyns skola läggs stor vikt vid läsning och diskussion kring litteratur. Elevernas skrivande tar också sin utgångspunkt i litteraturen. Det allmänna intrycket är att skolans elever utvecklar sitt språk på ett positivt sätt, vilket enligt skolans personal märks tydligt när de går vidare i årskurserna 7–9.

Den pedagogiska verksamheten för årskurserna 7–9 bedrivs i högre utsträckning ämnesvis och inte i lika hög grad med utgångspunkt i elevernas skilda behov. I intervjuer framkommer att för många elever blir övergången från årskurs 6 till årskurs 7 något av en kulturkrock. Eleverna kommer från en verksamhet där de är vana att arbeta åldersblandat och där undervisningen anpassas efter enskilda elevers behov, till en verksamhet där eleverna placeras i åldershomogena grupper och förväntas anpassa sig efter den undervisning som bedrivs där. Många elever kan därför uppleva att de inte får den anpassning av undervisningen som de är vana vid.

Lokalerna för de äldre eleverna vid Cederbergsskolan är belägna i en gammal del av huvudbyggnaden och här finns inte tillgång till grupprum eller andra utrymmen som kan inbjuda till mer flexibilitet, vilket enligt lärarna försvårar deras möjligheter att i högre grad individanpassa undervisningen. Inspektörerna bedömer att skolorna bör arbeta för att skapa en röd tråd i verksamheten genom elevernas hela grundskoletid. Skolorna bör arbeta för att underlätta elevernas övergång från de lägre till de högre årskurserna samt arbeta för en högre grad av individanpassning av verksamheten i årskurserna 7–9. Här bör också undervisningen i olika ämnesområden i högre grad samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättandet av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall lärare i den framåtsyftande individuella utvecklingsplanen skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och

kursplanerna. Inspektörerna kan konstatera att man inom Föllinge skolområde har hunnit långt i sina diskussioner om den individuella utvecklingsplanen och alla tre skolorna är på god väg att hitta fungerande system, även om den för eleverna i framför allt årskurserna 7–9 i dagsläget är mer av en lägesbeskrivning än ett framtidsytande dokument.

För ett och ett halvt år sedan anställdes en specialpedagog, som skall verka vid alla tre skolorna. Specialpedagogen har sitt rum på Cederbergsskolan och fungerar som handledare och rådgivare i specialpedagogiska frågor. Detta upplevs av skolledning och lärare som en stor tillgång eftersom man tidigare inom skolområdet inte har haft en egen specialpedagog. Det beskrivs som ett pionjärarbete att bygga upp strukturer och skapa forum för specialpedagogiska insatser. I det nystartade elevhälsoteamet för Föllinge skolområde ingår förutom specialpedagogen också skolsköterska, de båda rektorerna och en kurator. Teamet träffas varannan vecka. Ett för kommunen gemensamt resursteam finns i Krokom och bistår kommunens alla skolor med specialpedagogisk spetskompetens när det gäller insatser för elever med funktionshinder av olika slag.

För elever i de lägre åldrarna ges stöd huvudsakligen inom klassens ram. För elever i årskurserna 7–9 erbjuds dessutom stöd i en grupp som kallas Oasen. Hit skickas elever när de behöver extra tid för speciella uppgifter. I Oasen får elever tillgång till vuxenstöd, men inte till specialpedagogisk kompetens. Specialpedagogen stödjer lärarna i arbetet men arbetar i mycket liten utsträckning själv med elever, förutom de utredningar som görs i samarbete med det centrala resursteamet. Ambitionen är att åtgärdsprogram ska utarbetas för alla elever i behov av särskilt stöd, men i intervjuer framkommer att så ännu inte är fallet. Arbete med att utarbeta sådana är på gång och en av de uppgifter som specialpedagogen har tagit tag i. Inspektörerna vill i sammanhanget påminna om de ändringar avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram som införts från och med 1 juli, 2006. Där tydliggörs rektors ansvar att se till att en utredning inleds om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Inspektörerna bedömer att skolan behöver förbättra och tydliggöra arbetet med särskilda stödinsatser framför allt för elever i årskurserna 7–9.

Eleverna ges i allmänhet möjlighet till inflytande över sin utbildning och över skolgemensamma frågor. Klassråd hålls i alla klasser och grupper. På Cederbergsskolan är alla klasser representerade i ett för skolan gemensamt elevråd. I Valsjöbyns och Laxsjö skolor behandlas frågor om inflytande och skolgemensamma frågor i regelbundna klassråd. Eleverna menar i intervjuer att de har möjlighet att påverka och kan också ge exempel på frågor som de lyft och som har resulterat i förändringar. Likaså menar eleverna i årskurserna 7–9 att de överlag blir informerade om de nationella målen för utbildningen men att graden av medinflytande är beroende av vilket ämne och lärare de har. I de lägre åldrarna får eleverna kunskap om de nationella målen framför allt i samband med utvecklingssamtalen.

Samverkan med föräldrar sker för Cederbergsskolans del i ett föräldraråd, med föräldrarepresentanter från skolans alla klasser. Rådet har två möten per år och i intervjuer framgår att rådet i dagsläget inte aktivt driver någon speciell fråga. Föräldrarna deltar dock i planering och genomförande av så kallade arbetslördagar, där man arbetar med förbättringar i ute- och inommiljön. Arbetet har initierats i Cederrådet och är årligen återkommande. Vid de mindre skolorna är

det också vanligt att föräldrar aktivt bidrar med praktiska arbetsinsatser för skolorna när så behövs. Föräldrarnas kontakt med skolorna sker för övrigt mer informellt.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Uppföljning av elevernas kunskapsutveckling görs i samband med utvecklingssamtalen som genomgående hålls en gång per termin. Fokus ligger på elevernas utveckling i svenska, engelska och matematik. I årskurserna 7–9 är det vanligt att föräldrar och elever får tillfälle att träffa alla undervisande lärare för att få direkt information om hur eleven lyckas i de olika ämnena. Trots de fördelar detta innebär finns det en risk att elevens resultat i enskilda ämnen betonas och att den individuella utvecklingsplanen inte blir framåtsyftande och lyfter fram viktiga utvecklingsområden för eleven. Utvecklingssamtalet riskerar att inte ge en samlad bild av elevens kunskapsmässiga och sociala utvecklingspotential.

Nationella ämnesprov genomförs i årskurs 5 och 9. Skolan har under årens lopp sammanställt resultaten och låtit resultaten ligga till grund för speciella insatser för elever som inte uppnått målen. Skolan bör dock bli bättre på att systematiskt analysera både provresultat och betygsresultat och låta den analysen få effekt i verksamheterna.

Det pågår ett kompetensutvecklingsprojekt i kommunen som behandlar frågor om bedömning och betygssättning. Det pågår dock inga organiserade diskussioner bland lärare i årskurserna 7–9 om bedömning och betygssättning, ej heller med lärare på andra betygssättande skolor. Detta bedömer inspektörerna vara ett förbättringsområde på Cederbergsskolan.

För övrigt är intrycket att personalen vid de olika skolorna är utvecklingsinriktade och visar stort intresse för pedagogiska frågor. Personalen uttrycker att det finns ett stort engagemang för skolutveckling och att det finns en framtidstro och visioner, men tyvärr resulterar inte diskussionerna inte alltid i konkreta åtgärder.

Ledning och kvalitetsarbete

Skolorna leds av två rektorer. Den ena har ansvar för Cederbergsskolan och Valsjöbyns skola och den andre för Laxsjö skola samt även för skolområdets förskolor. De båda utgör skolområdets skolledningsgrupp och arbetar i team kring övergripande frågor. Båda rektorerna har sina kontor på Cederbergsskolan och avsätter också tid varannan vecka för gemensam diskussion och reflektion. Ansvarig rektor besöker Valsjöbyns skola två halvdagar per månad och håller därutöver kontakt via telefon eller e-post. Rektorn vid Laxsjö skola besöker skolan en till två gånger varje vecka och deltar i konferens en gång per månad. Arbetslagsledare eller lokal ledning finns inte på någon av skolorna. En av rektorerna menar att de administrativa göromålen upptar mycket av tiden och att den pedagogiska ledningen därför kan bli lidande. Rektorn delegerar många frågor till arbetslagen och ibland kan ansvarsfördelningen bli otydlig, vilket kan leda till att vissa frågor inte behandlas eller åtgärdas tillräckligt skyndsamt. Den andre rektorn tycker sig ägna mer av sin tid åt pedagogisk ledning än åt administration, vilket också framkommer i intervjuer med personalen. Båda rektorerna är ibland frånvarande på grund av många konferenser och möten inom kommunen, studier samt resor mellan de skolor och förskolor som ingår i deras uppdrag. Båda är dock förtrogna med verksamheterna. Vid Cederbergsskolan har påbörjats ett lovvärt arbete i arbetslagsutveckling med inriktning mot kommunikation. Inspektörerna bedömer ändå att den interna kommunikationen bör

förbättras vid Cederbergsskolan, både mellan rektorn och arbetslagen samt även mellan arbetslagen.

Skolornas arbete utvärderas i de olika arbetslagen och deras utvärderingar utgör grunden till den kvalitetsredovisning som sammanställs av rektorerna för hela skolområdet. I den framgår nämndens och respektive skolas och förskolas prioriterade mål för varje verksamhet i Föllinge skolområde. Här beskrivs kortfattat verksamheten under året och resultatet. Den innehåller även en kort analys och förslag till åtgärder som skall vidtas för ökad måluppfyllelse. Vid Cederbergsskolan brukar också rektorn i slutet av varje läsår utvärdera verksamheten tillsammans med representanter för eleverna, föräldrarna och arbetslagen. Inspektörerna bedömer att skolorna bör arbeta för att utveckla sitt kvalitetsarbete. I arbetsplanen bör målen formuleras så att de på ett bättre sätt kan utvärderas och analyseras. De åtgärder som skolorna kommer fram till skall vidtas bör också ligga till grund för en revidering av skolans arbetsplan för kommande år. I kvalitetsredovisningen behöver kopplingen till de nationella målen också framgå tydligare. Skolorna bör även arbeta för att göra kvalitetsredovisningen känd bland elever, personal och föräldrar.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

Inspektörerna bedömer att Cederbergsskolan, Valsjöbyns och Laxsjö skolor erbjuder eleverna den undervisningstid de har rätt till och att timplanerna vid skolorna är samordnade. Som språkval erbjuds eleverna franska och tyska. Därutöver erbjuds svenska, engelska samt en blandning av engelska och svenska. I intervjuer framkommer att de elever som valt engelska, svenska eller blandningen av båda språken, undervisas tillsammans och att verksamheten mer är att betrakta som stödverksamhet. Inspektörerna vill påminna om författningarnas krav på de alternativ till språkval som skolan skall erbjuda. Undervisningstiden för språkvalet får inte heller, på ett systematiskt sätt, användas för det särskilda stöd, som eleverna har rätt till inom respektive ämne.

Modersmål för elever med annat modersmål än svenska erbjuds till samiska elever vid skolan. Andra modersmål anordnas inte, liksom inte heller studiehandledning på modersmålet, trots att behov finns vid skolan. Detta beror, enligt rektorn, på svårigheter att hitta lärare med rätt utbildning. Enligt rektorn har också skolan informerat om möjligheten för elever med annat modersmål än svenska, att läsa svenska som andraspråk. I dagsläget anordnas dock ingen sådan verksamhet vid skolan. Inspektörerna vill i sammanhanget påminna om skolans skyldighet att erbjuda modersmål om minst fem elever inom kommunen väljer att studera språket som sitt modersmål, samt att anordna svenska som andraspråk om det behövs.

Inom ramen för elevens val erbjuds ett varierat utbud av aktiviteter. En av dem är något som på skolan kallas för "På G", vilket även det är mer att betrakta som stödverksamhet. Inspektörerna vill påminna om författningarnas krav på att undervisningen inom elevens val är avsedd att bredda och fördjupa elevens

kunskaper i ett eller flera ämnen och således inte systematiskt användas för att tillgodose elevers behov av särskilt stöd.

Eleverna vid Valsjöbyns och Laxsjö skolor åker varannan fredag till Cederbergsskolan för att få undervisning i hem- och konsumentkunskap och slöjd, liksom även möjlighet till inomhusidrott och till bad i Cederbergsskolans lilla simhall. I Valsjöbyns skola har ett samarbete med en norsk skola inletts, där delar av idrottsundervisningen kan ske.

Personal, läromedel, lokaler och utrustning

Inspektörerna kan konstatera att skolans personal i hög utsträckning har utbildning för den verksamhet de bedriver och att personaltätheten ligger något lägre än kommunens, men i nivå med riket som helhet. Inom Föllinge skolområde har också satsats kompetensutvecklingsmedel på att göra obehöriga lärare behöriga. Under senare år har ett antal lärare fått möjlighet att arbeta halvtid och studera på halvtid, vilket är en satsning som resulterat i att skolområdet är väl försett med välutbildad personal. I dagsläget är dock skolbarnsomsorgen beroende av visstidsanställda vikarier för sin personalförsörjning. Skolsköterska finns i skolområdet och eleverna erbjuds regelbundna hälsokontroller.

Skolorna har, som tidigare nämnts, fått ta del av kommunens satsning på "Framtidens klassrum", vilket är av stort värde för undervisningens kvalitet. Läromedel återanvänds ofta då det är för kostsamt att byta. Utrustningen, framför allt i de naturvetenskapliga ämnena, är ålderstigen och skulle behöva förnyas, men även här är ekonomin ett hinder. Skolorna är dock utrustade med datorer av i allmänhet god kvalitet. Vid Cederbergsskolan är datasalen flitigt använd och både personal och elever menar att behovet av tid i datasalen är större än vad som kan erbjudas.

I Valsjöbyns skola är lokalerna stora, luftiga och inbjudande. Behovet av slöjd- och idrottshall samt utrymmen för hem- och konsumentkunskapsundervisning måste dock tillgodoses på annat håll. Detsamma gäller för eleverna i Laxsjö skola, som får sin undervisning i textilslöjd och hem- och konsumentkunskap vid Cederbergsskolan. Laxsjö skolas lokaler är i övrigt ändamålsenliga och trivsamma, men är i behov av renovering. Cederbergsskolan har delvis nya lokaler, men delar av skolan är äldre och i stort behov av renovering. Bland annat gäller detta de utrymmen som används för undervisning i teknik, idrott och bild. Den senare upplevs av både lärare och elever som otjänlig för en tidsenlig undervisning. Inspektörerna delar den bedömningen.

Skolorna har god tillgång till bibliotek. Eleverna vid Cederbergsskolan har ett eget litet skolbibliotek och tillgång till ett väl fungerande kommunalsbibliotek i närheten. Valsjöbyns och Laxsjö skolor får regelbundna besök av kommunens bokbuss.

Datum	Ort
2007-06-19	Umeå

Agnetha Burström
Gunnar Swenson